

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0821U102176

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 22-07-2021

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Муха Анна Петрівна

2. Mukha Anna P

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 025

Назва наукової спеціальності: Культура і мистецтво. Музичне мистецтво

Галузь / галузі знань:

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 18-06-2021

Спеціальність за освітою: Середня освіта (фізика)

Місце роботи здобувача: Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка

Код за ЄДРПОУ: 02125510

Місцезнаходження: вул. Роменська, буд. 87, м. Суми, Сумський р-н., Сумська обл., 40002, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ДФ 55.053.030

Повне найменування юридичної особи: Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка

Код за ЄДРПОУ: 02125510

Місцезнаходження: вул. Роменська, буд. 87, м. Суми, Сумський р-н., Сумська обл., 40002, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка

Код за ЄДРПОУ: 02125510

Місцезнаходження: вул. Роменська, буд. 87, м. Суми, Сумський р-н., Сумська обл., 40002, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 14.25.09

Тема дисертації:

1. Формування підприємницької культури учнів основної школи на уроках фізики
2. Formation of entrepreneurial culture of primary school students in physics lessons

Реферат:

1. Дисертаційне дослідження присвячене проблемі формування підприємницької культури учнів основної школи на уроках фізики. Стрімка індустріальна революція 4.0 пріоритетними проголошує абсолютно нові принципи реальності, поєднуючи віртуальність із дійсністю, глобалізацію з індивідуалізацією. Нестримні економічні метаморфози та "прозорий" цифровий простір стають формотворчими для унікальних особливостей прийдешніх поколінь Z й Альфа. У складній сучасній парадигмі онтологічних цінностей важливим компонентом, за нашими переконаннями, є підприємницька культура. Початок її комплексного формування актуально здійснювати відповідно до психологічної готовності дітей - у 7-9 класах, а життєвовагомі знання, що синтезують теоретичне з емпіричним, апріорне з апостеріорним, можливо якісно опанувати саме на прикладних дисциплінах, однією з яких є фізика. Однак належного наукового підґрунтя вказана методика ще не має. Цими факторами й був зумовлений вибір теми нашого дослідження -

«Формування підприємницької культури учнів. Акцентовано увагу на необхідності володіння учнями підприємливістю, що визначається як уміння генерувати нові ідеї й ініціативи та втілювати їх у життя з метою підвищення добробуту та розвитку суспільства, уміння раціонально вести себе як споживач, ефективно використовувати індивідуальні заощадження, приймати доцільні рішення у сфері зайнятості, фінансів тощо. Визначено, що під формуванням підприємницької культури учнів основної школи на уроках фізики розуміємо багатоаспектну педагогічну взаємодію у шкільній парадигмі навчання фізики, яка забезпечує генерування та практичне закріплення системи ціннісних орієнтацій на усвідомлення власних сильних та слабких сторін, знань про існування різних контекстів і можливостей для перетворення ідей в особисту, соціальну або професійну діяльність; розуміння підходів до планування і управління проектами, розуміння економічних та соціальних можливостей, 4 уміння креативності, стратегічного мислення, критичного аналізу, інновацій, робити висновки, справлятися з невизначеністю та особистісних якостей, що описують підприємливість. Проаналізовано стан підприємницької культури та розглянуто подальші перспективи її розвитку. Досліджено психолого-педагогічні засади формування підприємницької культури учнів основної школи на уроках фізики. Охарактеризовано структуру підприємницької культури, яку слід розглядати у єдності чотирьох компонентів: аксіологічно-особистісний, пізнавальний, праксеологічний, рефлексивний. Розглянуто формування підприємницької культури учнів у школах європейських країн, таких як Фінляндія, Швеція, Нідерланди, де більш широке визнання цінності підприємницького навчання, навчання підприємницьким способам мислення та дії. Здійснено аналіз змісту початкової програми з фізики для 7-9 класів та визначено можливості для формування підприємницької культури учнів основної школи на уроках фізики. Теоретичне опрацювання наукових джерел дає підстави вважати, що підприємницьку культуру учнів можна формувати через зміст фізики та форми та методи роботи, а це потребує залучення ефективних традиційних та інноваційних методів, прийомів і форм навчання в їх доцільній науково-обґрунтованій комбінації основної школи на уроках фізики» Визначено критерії сформованості підприємницької культури на уроках фізики, а саме мотиваційний, когнітивний, діяльнісний, оцінний. Розроблено методику діагностики рівнів сформованості підприємницької культури учнів, здійснення якої дозволило встановити, що на початку експерименту стан її сформованості в більшості досліджуваних знаходився на середньому та низькому рівнях. На перевірку висунутих припущень і вдосконалення підприємницької культури спрямовувалося три етапи формувального експерименту. Охарактеризовано зміст формувального експерименту та етапи його впровадження: організаційний, експериментальний, рефлексивно-оцінний.

2. The dissertation research is devoted to the problem of forming entrepreneurial culture of primary school students at physics lessons. The rapid industrial revolution 4.0 prioritizes completely new principles of reality, combining virtuality with reality, globalization with individualization. Unstoppable economic metamorphoses and "transparent" digital space are shaping the unique features of future generations of Z and Alpha. According to our convictions, entrepreneurial culture is an important component in the complex modern paradigm of ontological values. The beginning of its complex formation is relevant to carry out in accordance with the psychological readiness of children – in 7-9 grades, and vital knowledge that synthesizes theoretical with empirical, a priori with a posteriori, can be qualitatively mastered in applied disciplines, one of which is physics. However, this method does not have a proper scientific basis yet. These factors determined the choice of the topic of our research – "Formation of entrepreneurial culture of primary school students at physics lessons». Attention is focused on the need for students to master entrepreneurship, defined as the ability to generate new ideas and initiatives and implement them in order to improve the well-being and development of society, the ability to behave rationally as a consumer, effectively use individual savings, make appropriate decisions in the field of employment, finance, and so on. It is determined that the formation of entrepreneurial culture of primary school students at physics lessons is understood as a multidimensional pedagogical interaction in the school paradigm of teaching physics, which provides the generation and practical consolidation of a system of value orientations aimed at awareness of their own strengths and weaknesses, knowledge about the existence of various contexts and opportunities for converting ideas into personal, social or professional activities; understanding approaches to project planning and management, understanding economic and social opportunities, creativity, strategic thinking, critical analysis,

innovation, drawing conclusions, coping with uncertainty, and personal qualities that describe entrepreneurship. The state of entrepreneurial culture is analyzed and further prospects for its development are considered. The psychological and pedagogical foundations of the formation of entrepreneurial culture of primary school students in physics lessons are studied. The article describes the structure of entrepreneurial culture, which should be considered in the unity of four components: axiological-personal, cognitive, praxeological, and reflexive. The article considers the formation of entrepreneurial culture of students in schools of European countries, such as Finland, Sweden, and the Netherlands, where there is a wider recognition of the value of entrepreneurial training, teaching entrepreneurial ways of thinking and acting. 13 The contents of the physics component of the educational curriculum for grades 7–9 are analyzed and opportunities for forming entrepreneurial culture of primary school students at physics lessons are identified. Theoretical study of scientific sources gives grounds to believe that the entrepreneurial culture of students can be formed using the content of physics educational material and forms and methods of work, and this requires the involvement of effective traditional and innovative methods, techniques and forms of teaching in their appropriate scientifically based combination. The methodology of forming the entrepreneurial culture of primary school students at physics lessons is theoretically justified and implemented. The model of methodology for forming the entrepreneurial culture of primary school students at physics lessons consists of interrelated blocks: methodological-targeted, methodological, diagnostic.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Каленик Михайло Вікторович

2. Kalenyk Mykhailo V

Кваліфікація: к. пед. н., 13.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Сільвейстр Анатолій Миколайович
2. Silveystr Anatoliy Mykolayovych

Кваліфікація: д. пед. н., 13.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Мацюк Віктор Михайлович
2. MATSIUK VIKTOR M.

Кваліфікація: к.пед.н., 13.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Семеног Олена Миколаївна
2. Semenog Olena M.

Кваліфікація: д.пед.н., 13.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Друшляк Марина Григорівна

2. Drushlyak Maryna H

Кваліфікація: д. пед. н., 13.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Семеніхіна Олена Володимирівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Семеніхіна Олена Володимирівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Реєстратор

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Т.А.